

TOP SECRET

Josep Vilaplana va néixer a Barcelona el calorós mes de Juliol del 1934, el dia 12 per ser exactes. Fill d'una família de músics, el seu pare donava classes al conservatori i la seva mare compaginava les feines domèstiques amb classes particulars de piano a noies de la societat burgesa de l'època. També el seu pare arrodonia el minso sou amb la feina, no gaire ben pagada, d'afinador de pianos. Esclata la guerra civil i els seus pares han de passar aquests anys amb penúries i amb dues criatures: una nena, la Rosa, i en Josep.

Com tants republicans, el 1939 la família d'en Josep haurà d'exiliar-se a França. Amb molta sort, per contactes del seu pare amb altres músics jueus, no haurà de passar el confinament d'Argelers (on acabaven la majoria dels exiliats catalans, que fugien de la dictadura franquista) i marxen cap a París, on el seu pare troba feina del que sempre havia fet, però ara té com a feina principal i ben remunerada ser d'afinador de pianos per a la comunitat jueva i per a pianistes de les diferents orquestres de l'època.

Amb 5 anys, el nostre noi viurà el conflicte de la segona Guerra Mundial i l'ocupació de París per part de l'exèrcit alemany. El seu pare perd la majoria d'encàrrecs, ja que la comunitat jueva, espantada, fugiu o és empresonada. En Josep treballarà per a la resistència per un petit sou, fent d'enllaç i jugant-se la pell en determinats moments. Malgrat que són temps difícils s'ha de tirar endavant. Un cop alliberat París, com a fill de republicà i, donada la seva col·laboració amb la resistència, entrarà com a estudiant, a l'edat de 13 anys, a la recent creada oficina de serveis estratègics, l'OSS, on es va preparar per demanar i analitzar tota la informació per fer accions bèl·liques.

TOP SECRET

Els seus estudis es realitzaven en unes instal·lacions conegudes com el Campus. El president americà Truman va donar la benvinguda a aquests nous joves, entre ells en Josep, cap allà l'any 1947. A partir d'aquest any es creava la coneguda CIA (l'Agència Central d'Intel·ligència). El seu viatge als Estats Units va resultar molt prometedor. Va aprendre a parlar anglès, rus i francès, a part del seu coneixement de català i castellà, que sempre havien parlat a casa seva, a codificar i descodificar documents, a donar informació falsa, a millorar les tècniques apreses a la resistència, a millorar l'ús d'armes i defensa personal. Tot amb l'objectiu ideològic de contenir l'avenç del comunisme.

Una prova del seu talent la va demostrar com a locutor de ràdio, on treia a la llum un munt de cartes falsificades per desqualificar els líders comunistes, així com intoxicació informativa, cosa que el va dur a parlar una altra llengua, l'italià, i als comunistes a perdre les eleccions. Aquest primer paper va ser important per a ell i per a la CIA, que havia abocat centenars de milions de dòlars en la creació i la victòria del partits de dreta. Més tard va aprendre tècniques militars de guerrilla. Pel seu coneixement en tècniques de desinformació i intoxicació, el trobem a la crisi dels míssils a Cuba l'any 1960, en plena guerra freda. Joves com ell, a l'edat de 33 anys, van participar en el cop d'estat contra Papandreu, a Grècia, el 1967, instaurant un règim dictatorial. Va conèixer personatges com André Malraux, George Orwell i TS Elliott en la publicació de revistes en què aquets escriptors col·laboraven en la seva crítica contra el comunisme.

Als 36 anys, vers els anys 70, el trobem immers en el els grups de contraespionatge al Vietnam, en un programa especial anomenat Phoenix (en idioma vietnamita : Chien dích Phuong Hoàng), que era un programa de seguretat interna, militar i

TOP SECRET

d'intel·ligència, coordinat i executat per l'aparell de seguretat de la República del Vietnam (Vietnam del Sud). Ell encapçalava les Forces d'Operacions Especials dels Estats Units, conegudes com els SEAL. Allà va haver-se d'embrutar molt les mans i podríem dir que és on va perdre la virginitat, perquè l'espionatge va deixar de ser un joc per a ell en el moment en què va enfrontar-se amb el Viet Cong. Ara, per aconseguir informació hauria d'encarregar-se de matar o capturar sospitosos, així com civils que es creia que podrien tenir informació sobre les activitats del Viet Cong. Aquí apareixerà, per primera vegada, el seu nom en clau, Garbí.

En Garbí, a l'igual com una cinquantena d'agents més , haurà de participar en la captura de milers de persones portades als centres d'interrogatori, on moltes eren torturades per tal d'obtenir informació sobre activitats hostils en les diferents zones del Vietnam. La informació extreta en aquests centres era enviada als comandants militars i aquests la utilitzaven per a noves missions de captura i assassinat. En acabar el programa Phoenix el 1972, l'operació havia "neutralitzat" a 81.740 suposats agents, informants i col·laboradors , dels quals van ser assassinats entre 26.000 i 41.000.

Garbí es casa amb una dona vietnamita, la Chi, amb la qual formarà una família. Torna als EEUU, on continua treballant per a l'agència a les seves oficines centrals de Langley (Virgínia). Durant aquests anys viu a Washington DC amb la seva muller i les seves dues filles, Mai i Thien. EL 1977 es trasllada a l'ambaixada de Berlín, on va ser captat per la KGB a través del Politburó del Comitè Central del Partit Comunista. A partir d'ara treballarà com agent doble.

TOP SECRET

Abans d'això havia anat a Israel per assessorar el govern de Golda Meir i els seus serveis d'intel·ligència en el conflicte àrab-israelià sobre la guerra del Yom Kippur (1973). És dubtosa la seva participació en el muntatge de suïcidi dels líders de la Fracció de l'Exèrcit Roig (RAF), liderada per Andreas Baader, Gudrun Ensslin i Ulrike Meinhof. Un cop a Berlín, s'encarrega de la formació de nous espies destinats a la República Federal Alemanya. Ara viurà un canvi de paradigma en ell mateix, fent serveis a dues bandes, però decantant-se per un, inequívocament. És així com crea la figura del talp, amb una sèrie d'agents infiltrats, que es trobaran al centre d'una partida en què mai està clar qui és qui i en què qualsevol pot ser un altre. No deixa de ser curiós que, durant el seu servei com a espia, va estar en contacte amb el major agent doble de tots els temps, Kim Philby, pel qual sentia una profunda admiració.

Amb el mur de Berlín en ple apogeu i els "vopos" vigilant, va intentar passar a l'oest per un dels famosos passos fronterers entre les dues Alemanyes. Es va arriscar a ser retingut i acusat de ser un espia. Molts espies eren tancats en una habitació i, després de ser sotmesos a un interrogatori interminable durant moltes hores, acabaven quasi sempre sent empresonats.

Moltes coses s'expliquen, totes certes, sobre el famós Checkpoint Charlie, centre de control fronterer del 124 de Friedrichstrasse, al costat de l'Hostal Adler, «hotel d'espies», i un bon observatori del Berlín Est, on Garbí van tenir moltes entrevistes discretes amb agents dels dos bàndols.

TOP SECRET

Ja granadet (52 anys), el trobem dirigint-se al Pont d'Espies el 12 de juny del 1985 per a l'intercanvi de 23 agents nord-americans, detinguts per un agent polonès, Marian Zacharski, i tres agents soviètics mes. L'intercanvi va culminar després de tres anys de negociació amb el mateix Garbí. Abans de ser nomenat vicesecretari de la CIA, ha de preparar las reunions bilaterals dels líders dels dos blocs, Ronald Reagan i Mikhaïl Gorbaxov; la primera a Reikjavik, el 1986, i a Washington, el 1987, la segona, on s'encarrega de la seguretat.

Veu des de Washington la caiguda del Mur de Berlín, el 1989. A l'agost del 1990, moment en què esclata la guerra del Golf, renuncia o dimiteix del seu càrrec, bé per l'enfrontament amb el president George HW Bush o bé per la fatiga de tot els anys viscuts. És el moment de tornada a la ciutat natal (Barcelona), en plena efervescència per les Olimpíades. Garbí veurà la seva filla adolescent, Mai , participar com atleta en el campionat de tennis taula per la selecció americana, i guanyar la medalla de plata en el Poliesportiu Estació del Nord de Barcelona, el 6 d'agost de 1992.

Posteriorment a aquesta data no es té cap constància d'aparició, col·laboració o contacte amb cap agència o agent.